

Snøfall

PEDAGOGISKT MATERIAL

VI ÖNSKAR ER EN MAGISK JUL!

På Wasa Teater har vi haft julstämning i snart ett års tid. Teatern har varit som jultomtens verkstad där alla avdelningar flitigt jobbat på med allt från tomtekostymer och snöpydda hus till magiska kulor och fartfyllda koreografier. Bakom varje teaterproduktion finns ett enormt samarbete, där kunskap och kreativitet från olika yrkesgrupper kommer samman till en magisk helhet. Snöfall är en stor produktion med mycket extra allt och vi är så glada att äntligen få dela den med er!

I den här produktionen har vi också haft den stora glädjen av att få jobba med 12 barnskådespelare. För oss är det viktigt att vår unga publik även får se jämnåriga på scen och uppleva att barn kan vara huvudpersoner och aktiva aktörer. Vi hoppas att det även inspirerar andra barn att ut-

forska sina egna kreativa förmågor så som sång, dans och teater.

Inte nog med det så har vi dessutom haft tomtens Ine på besök hos oss. Ine, som kommer direkt från jultomtens Hålla-koll-och-hjälpa-till-byrå har under hösten spridit både julstämning och julmagi på Wasa Teater. I julkalendern En tomte på teatern kan ni följa med Ine då hon bekantar sig med teaterns olika avdelningar och tar reda på hur det går till då man skapar en föreställning.

Inspirerad av teaterns magiska värld skrev Ine handboken Från idé till succé där hon delar med sig av sina bästa teatertips. Handboken är ett måste för alla som vill skapa teater tillsammans, speciellt klasser som vill sätta upp julpjäser.

Vi önskar er välkomna till teatern och en riktigt god jul!

Anna Moberg
Teaterpedagog

INNEHÅLL

- **Tips inför teaterbesöket på Wasa Teater**
 - **Spänning och mörker**
- **En tomte på teatern -en julkalender i 12 avsnitt**
- **Från idé till succé – Tomtenisse Ines bästa teatertips**

TIPS INFÖR TEATERBESÖKET PÅ WASA TEATER

BEKANTA ER MED PJÄSEN

I Snöfall får vi följa med föräldralösa Selma vars högsta önskan är att hitta en egen, riktig familj. Fastän hon inte tror på jultomten skriver hon ner sin önskan i ett brev. Eftersom december är månaden för mirakel och mysterier hittar brevet fram till tomtariket Snöfall. Vanliga människor som bor i Världen Utanför (VU) kan egentligen inte besöka Snöfall, men på grund av magiska omständigheter hamnar Selma där. Detta är upptakten till ett stort juläventyr fyllt med tomtar, spänning och garanterad julstämning!

På teaterns hemsida hittar du bl.a. bilder från föreställningen och produktionsinformation. På samma sida hittar du även pjäsens trailer (publiceras vecka 47)

Gå in på wasateater.fi och klicka på Vad vill du se? Och välj Snöfall.

MAGI OCH SPÄNNING

Snöfall är en magisk julberättelse som också innehåller mycket spänning. Ifall det finns känsliga elever kan det vara bra att påminna dem om att allt blir bra till slut. I det här materialet hittar ni också bilder som ni kan titta på på förhand.

ATT VARA PUBLIK

Ordningsregler som att lyssna, följa aktivt med och respektera varandra gäller även under en teaterföreställning. Gå vid behov igenom detta med barnen innan. Däremot får man gärna reagera och leva sig in i det som händer på scenen. Att klappa, skratta, dra efter andan och uttrycka känslor visar bara att man är en engagerad publik! Magin uppstår i mötet mellan scen och publik och gör varje teaterföreställning unik.

SPÄNNING OCH MÖRKER

I tomteriket Snöfall finns en plats som kallas Mörkret. I berättelsen är det en farlig och mörk plats som berättelsens hjältar måste ta sig igenom. Sekvensen kommer att vara mörk och spänningen byggs upp med hjälp av musik, ljud och ljus. I Mörkret bor också sumpråttorna. Mörkret kan vara skrämmande för de yngre barnen, så det kan vara bra att bekanta sig med det på förhand. Här kan ni se bilder på sumpråttorna och Mörkret

SUMPRÅTTA

EN TOMTE PÅ TEATERN

I julkalendern En tomte på teatern kan ni följa med hur det går till bakom kulisserna på Wasa Teater. I 12 avsnitt bekantar tomténisse Ine sig med de olika avdelningarna som finns på teatern. Vi får bl.a. följa med hur det går till då man skapar en föreställning, kika in på kostymavdelningen och testa scen-teknik tillsammans med Ine och Wasa Teaters personal.

TRYCK HÄR FÖR ATT SE PÅ JULKALENDERN

FRÅN IDÈ TILL SUCCÈ - tomtenisse Ines bästa teatertips

I den här handboken har tomténisse Ine samlat alla sina bästa tips för klasser som vill sätta upp teaterpjäser tillsammans. Handboken går utmärkt att läsa tillsammans med eleverna och kan sparas för kommande teaterentusiaster.

TOMTENISSE INES BÄSTA TEATERTIPS

Mitt namn är Ine och jag är julexpert på jultomtens hålla-koll-och-hjälpa-till-byrå. Jag kan allt om julen och mina specialområden är magi, snö och pepparkakor. Den här hösten har jag haft den stora äran att få jobba på Wasa Teater och övervaka arbetet med julföreställningen Snöfall. Jag visste inget om teater från förut, men efter en hel höst på Vasas juligaste teater har jag lärt mig massor.

En av de viktigaste sakerna jag fått lära mig om teater är att det är ett stort samarbete. Man kan vara duktig på många olika saker och tillsammans skapar man en gemensam föreställning. Jag har fått höra att man i många skolor brukar sätta upp teaterpjäser till jul. Det låter alldeles underbart och jag rekommenderar alla att pröva. I den här handboken delar jag med mig av mina bästa teatertips från idé till färdig föreställning.

Juliga hälsningar tomtensisse Ine

TEATERORDLISTA

*På teatern använder man väldigt många annorlunda ord.
Här har jag sammanställt några av dem.*

MANUS

En berättelse som är skriven för en teaterscen. Där står det vad skådespelarna ska säga och göra och hur det ser ut på scenen.

REGISSÖR

Har huvudansvar för pjäsen och planerar och leder arbetet kring föreställningen.

SCENOGRAF

Planerar hur scenbilden ska se ut och hur man gestaltar föreställningens olika miljöer.

KOSTYM

Skådespelarnas kläder på scenen kallas för kostym oavsett vilka kläder det är

REPLIK

Det skådespelarna ska säga på scen för att föra handlingen vidare. Står skrivet i manus.

STICK

Replik eller handling som leder till någon förändring - en skådespelare säger något eller kommer in på scenen, teknikerna ändrar ljus eller ett ljud hörs.

REPETITION

Övningar då man testar, övar och lär sig allt som händer i föreställningen.

MASK

Smink, peruker, lösnäsor m.m. som används på scen för att förvandla skådespelarna till olika karaktärer kallas för mask.

REKVISITA

Föremål som används på scen av skådespelare.

GENOMDRAG

Man försöker gå igenom alla scener efter varandra utan att stoppa.

GENERALREPETITION

Sista övningen före premiären. Man spelar upp föreställningen som om det var för riktig publik.

PREMIÄR

Första gången man visar upp föreställningen för publiken.

STEG 1

VÄLJ PJÄS

En bra berättelse är grunden till en bra pjäs. Man kan använda färdiga manus eller hitta på tillsammans. Ifall man hittar på tillsammans så är det bra att börja med att bestämma VEM pjäsen ska handla om VAR pjäsen ska utspela sig och VAD pjäsen ska handla om.

VEM

Det är svårt att berätta många olika personernas historia, men det är också tråkigt att bara ha några få huvudroller. Därför kan man klumpa ihop grupper av karaktärer där alla vill samma sak. T.ex. kan berättelsens hjältar vara en grupp med fem barn som alla strävar mot samma mål och skurken som försöker förhindra allt, kan ha två medhjälpare. Repliker kan också fördelas inom grupperna efter önskemål.

Tips på karaktärer i en julpjäs för en klass på 20 elever

- Jultomte
- Nissar
- Skurk
- Medhjälpare
- Renar
- 4 Pepparkakor
- 2 Snögubbar

VAR

Krångla inte till det med för många olika platser. Begränsa berättelsen till högst tre platser.

Tips på platser för en julpjäs

- Jultomtens verkstad
- Skogen
- Skolan
- Söderhavsö
- Slott
- Ett hem

VAD

Dela in berättelsen i början, mitt och slut. I början presenteras handlingen och karaktärerna, i mitten kan det uppstå ett problem som måste lösas i slutet.

Tips på problem i en julpjäs

- Jultomten blir sjuk
- Julklapparna blir stulna
- En storm är på kommande
- Renarna har skadat sig

STEG 2

Öva, öva, öva

Ta god tid på er att repetera. Teater ska vara lustfyllt lärande. Börja från början av pjäsen och gå igenom scen för scen.

Regissören tittar på repetitionerna utifrån och ger förslag på hur skådespelarna kan stå så att de syns för publiken.

Ibland måste man stoppa och bestämma vad som skall vara i fokus d.v.s. vad man vill att publiken ska titta på för att hänga med i berättelsen. På teater måste vi hjälpa publiken att rikta sin fokus till det som är viktigt, vi kan inte zooma in som på film. Alla på scen måste hjälpas åt genom att t.ex. titta på den som pratar och följa med i det som händer.

Det är inte alltid viktigt att man säger precis så som det står i manus, det viktigaste är att repliken

sitter bra i munnen och informationen kommer fram.

När ni bestämt vad som händer i de olika scenerna börjar ni med genomdrag. Ta igenom så många gånger tills alla känner sig trygga.

Då vi spelar teater måste vi låtsas att det händer här och nu fastän vi som skådespelare vet vad som ska hända till näst. Därför är det viktigt att vi lyssnar på varandra och reagerar efter att något hänt, inte före.

Tillsammans med regissören bestämmer ni också hur och när ni byter scenografi och vem som tar in de olika sakerna. Kom ihåg att scenbyten ofta är spännande för publiken, de behöver inte gömmas bort i mörker.

Bestäm stick för ljus- och ljudförändringar

Tips på att hållas pigg och alert på scen

- Lyssna på varandra
- Öppna ögonen lite extra
- Sträck på ryggen

STEG 3

Vad ska jag ha på mig?

Scenkostymer och maskering är viktiga för att publiken ska förstå de olika karaktärerna. Att tillverka kostymer kan vara både dyrt och tidskrävande, men man behöver inte alltid ha en hel dräkt från topp till tå. Man kan lätt förvandla sig med enkla medel. Det samma gäller maskering. Genom att t.ex. använda ett diadem med horn förvandlar man sig lätt till en ren; och genom att måla nästippen mörk får man enkelt en nos.

Om man ändå vill satsa lite mera på kostymen kan man jobba med återbruk. På Wasa Teaters kostymavdelning gjorde de finfina tomtkläder av bl.a. gamla julbordukar, gardiner och broderier.

Själv tycker jag att garnbollen är en enkel och effektiv detalj som gör nästan alla dräkter fina och juliga.

"Loppiskläder är en guldgruva när man gör teaterkostymer. De är billiga och du kan klippa sönder dem, måla på dem och sy om dem till nya kläder. Planera först hur du vill att kostymen skall se ut före du går och handlar. På så sätt köper du inte heller något onödigt. Du kan också söka efter inspiration på nätet eller i böcker för att få idéer."

Ina, Wasa Teaters kostymateljé

STEG 4

Scenografiska lösningar

På mindre scener gäller det att tänka smart då det kommer till scenografi. Hur kan man skapa berättelsens olika miljöer och hur kan man enkelt växla mellan dem om det behövs? Tänk på att allting inte alltid behöver vara så realistiskt. Det behövs inte en massa träd för att förstå att vi är i en skog, det kan räcka med en grön bakgrund. Kom ihåg att man också kan skapa miljöer med hjälp av ljud!

Det är bra om det finns något där skådespelarna kan gömma sig bakom då de inte är på scen, t.ex. en bakvägg eller draperier på sidorna.

Använd inte heller för tunga saker som blir svåra att få in och ut. Paff och papier-maché är lätta och effektiva material som man kan bygga många olika saker av. Det kan också vara smart att hitta olika användningsområden för ett och samma föremål. En stor kista kan både vara ett bord, en säng och en bänk och fungera på olika sätt i olika scener.

STEG 5

Skapa stämning med ljus och ljud

För att förhöja berättelsens stämningar och miljöer kan man använda ljus och ljud. På mindre scener finns det inte alltid strålkastare som man kan styra för att skapa stora ljusförändringar. Då får man planera utifrån det och jobba med ett och samma grundljus. Man kan istället använda sig av olika ljud för att skapa stämningar. T.ex. kan man ha ugglor som hoar om det är natt och åksmällor om det ska vara oväder. Musik är också effektivt att använda för att väcka känslor i publiken.

På nätet finns många sidor där man kan hitta ljudeffekter och bakgrundsmusik, t.ex. freesound.org och tabletopaudio.com.

Sen kan man ju faktiskt också skapa många ljud helt själv och tillsammans med andra. Prova gärna på att skapa olika ljudmiljöer tillsammans, här är några förslag:

En skog

- fågelkvitter av olika fåglar
- vinden som susar i träden
- löv som prasslar på marken

Tomtens verkstad

- Nissar som visslar
- Jultomten skrattar
- Olika verktyg som jobbar t.ex. såg, borrh, hammare

STEG 6

Att vara eller inte vara på scen

Att stå på scen kan för vissa kännas nervöst och spännande. Det är helt normalt. Lika normalt som att det för andra känns som att de aldrig vill gå av scenen eftersom de njuter så mycket av uppmärksamheten. Utgå ifrån dig själv och utmana dig passligt mycket. Man kan också vara med på scenen utan att ha repliker. Och så finns det ju mycket annat kring en föreställning man kan hjälpa till med ifall man inte vill stå på scen.

HÄR KOMMER NÅGRA TIPS FRÅN WASA TEATERS SKÅDESPELARE

Hur gör man för att inte bli nervös?

Jag försöker att tänka på annat. Jag brukar t.ex. koncentrera mig på de andra som är med i föreställningen och så brukar jag tänka att det inte är jag själv som ska ut på scen, jag ska ju berätta någon annans historia.

-Filip

Hur spelar man en pepparkaka?

Först skulle jag smaka på en; man måste ju göra lite efterforskning! Sen skulle jag studera formen och försöka skapa samma form med min egen kropp. Jag skulle också experimentera med rösten och prova ut olika sätt som pepparkakan kunde prata på.

-Tuuli

Hur lär man sig sina repliker?

Jag läser och läser. Sen hoppar jag upp på golvet och gör det jag ska göra i scenen samtidigt som jag säger mina repliker. Kroppens rörelser hjälper mig att minnas.

-Thomas

Vad gör man om något går fel under föreställningen?

Visa aldrig för publiken att något gick fel. Försök reda ut det genom att hjälpa varandra. Om någon glömt en replik, kan någon annan säga den istället.

-Carola

STEG 7

Möte med publiken

När allt är klart med föreställningen är det dags att visa upp den för publik. Ställ allt i ordning i god tid. Kolla att all scenografi och rekvisita är på sina rätta platser och provtesta all teknik. Värm upp både kroppen och rösten. Just innan föreställningen är det bra att samlas alla tillsammans och samla en gemensam koncentration före alla går till sina platser. Nu kan publiken släppas in och föreställningen kan börja.

MINA TRE BÄSTA TIPS FÖRE EN FÖRESTÄLLNING

1. Kom ihåg att andas
2. Kom ihåg att ha roligt
3. Gör varandra bra